

יער המלאכים

זאת נסגרה

יער המלאכים" (ששמו הרשמי יער שחריה) נמצא קילומטרים ספורים ממזרח " בגבעות המערביות ביותר של השפלה ומצפון לערוץ נחל לכיש. לקריית גת ביער הוותיק יש מספר פינות עניין המאפשרות טיול קל לכל המשפחה, או טיול מעט יותר מאתגר לרוכבי אופניים בשבילים הסובבים את היער.

שמו הרשמי של היער מנציח מעברה שהתקיימה כאן בשנות ה- 1950 - מעברת שחריה. הכינוי "יער המלאכים" דבק ביער, לציון תרומתה של הקהילה היהודית בלוס אנג'לס לנטיעות באזור.

מסלול הטיול המתואר הוא מסלול רכוב המבוסס על הכביש ההיקפי של היער. יש לשים לב כי במפת סימון שבילים קיים מסלול נוסף (מסומן ירוק) החופף בחלקו למסלול זה, אך מבוסס בעיקר על דרכי עפר. חשוב לעקוב אחרי התיאור המופיע כאן כדי לא להתבלבל.

המסלול המלא בוצע במאי 2013. בפברואר 2015 בוצע סיור עדכון בדרכי העפר ובתחילת שבילי ההליכה, ללא עדכון מחודש למסלולים הרגליים במלואם.

איך להגיע:

מסלול הטיול נמצא בסמוך וממזרח לעיר קריית גת.

לבאים מגוש דן ומאזור באר שבע, יש להגיע לצומת פלוגות במפגש כבישים 40 ו- 35, ושם לפנות מזרחה ולאחר כ- 8 ק"מ, אחרי מחלף קריית גת, לפנות שמאלה (צפונה) בפנייה משולטת ליער שחריה (המלאכים). לפנייה זו ניתן להגיע גם מכביש 6 (יש לצאת במחלף קריית גת, לפנות מזרחה ואחרי ק"מ וחצי לפנות ליער).

לבאים מירושלים ובית שמש, ניתן להגיע גם דרך כביש 38 עד צומת נחושה, ושם לפנות מערבה לכביש 35, לחלוף על פני צומת לכיש ולפנות ליער המלאכים.

תיאור מסלול הטיול:

ניכנס ליער, ואחרי עשרות מטרים נראה משמאל לדרך שלט מידע של קק"ל עם מפת יער המלאכים ומתקן דפדפות מידע על היער ואתריו.

לאחר כמאה מטרים נגיע לפיצול כבישים. הכביש המעגלי של היער מנקודה זו ואילך הוא חד-סטרי, והתנועה מתבצעת נגד כיוון השעון (נשוב לנקודה זו בסוף המסלול).

נסיעה של 850 מטרים מהכביש הראשי תוביל אותנו לצומת עם דרך כורכר מסומנת אדום, המסתעפת ימינה (מזרחה) ומכונה "דרך קדם". כאן נפנה ימינה ולאחר כמאה מטרים נחנה בצומת שבילים אדום-כחול, לצד חניון ובו מתקני משחק.

מסלול זה משלב. מכאן נצא למסלול ההליכה הראשון שלנו, המכונה שביל הגיתות הליכה של כחצי ק"מ בשביל צר בין עצי היער, וחזרה מתונה בת 700 מ' בדרכי עפר רחבות ונוחות. תוואי השביל עובר במקביל ל"פס אש" - רצועה לא מיוערת בין חלקות יער, שנועדה להפחית את הסיכון להתפשטותן של שריפות יער. הרצועה הלא מיוערת, מכוסה בפריחה עונתית מגוונת בחורף ובאביב, ובפרט בולטים כאן כתמי פריחה ורודים של דרדר גדול-פרחים בחודש אפריל (צמח בר מוגן).

נעלה במדרגות עץ, ועד מהרה השביל מתמתן וחולף בצל האורנים. באזור זה פורחים באביב צמחי חרדל השדה.

לאחר מספר דקות הליכה, נראה מצד שמאל ספסל ישיבה. כאן נחזור כמה מטרים לאחור, ונפנה למשטח הסלע הנמצא מטרים בודדים משמאל (ממזרח) לדרך. במשטח זה נבחין בשקעים חצובים. שקעים אלו שימשו ככל הנראה כגיתות קדומות. בגת נהגו לדרוך ענבים במסגרת תהליך הפקת היין - גידול חקלאי מרכזי בארץ ישראל עד למאה השביעית לספירה, כאשר עם עליית האיסלאם הופסק ייצור היין בארץ. המקום אינו משולט וקל יחסית לפספס נקודה זו.

נשוב לשביל ונמשיך צפונה, עד לחניון קטן במפגש שבילים אדום-כחול. מעבר לדרך שם האתר הוא גירסה עברית לשם הערבי ח'רבת. חורבת כרוע - נמצא אתר ארכיאולוגי ח'רוע, או "חורבת הקיקיון" (קיקיון מצוי הוא שיח עשבוני רעיל, הנפוץ בקרבת משכנות האדם).

באתר זה התגלו שרידי יישוב מהתקופה הביזנטית. הממצאים הבולטים כאן הם בור מים ומבנה ציבורי.

בור המים מגודר, וניתן לזהות מספר מדרגות היורדות לקרקעיתו, מה שמרמז על האפשרות שהמקום שימש בעבר כמקווה טהרה - סימן מובהק ליישוב יהודי קדום. המבנה הציבורי כולל שלושה חדרים והוא בנוי בציר מזרח-מערב. ייעודו המקורי של המבנה אינו ידוע, אולם כיוון המבנה (מזרח-מערב) והאפשרות שהבור הצמוד שימש כמקווה, מרמזים לאפשרות כי מבנה זה שימש כבית כנסת קדום.

מכאן נפנה ימינה עם הסימון האדום ונגיע לצומת שבילים ירוק-אדום. נמשיך ימינה בסימון האדום החולף בגבול המזרחי של היער. מכאן נשקף נוף יפה של גבעות השפלה (במיוחד בולטים תל גודד ותל מראשה), ומעבר להן רכס הר חברון. בדרום נראית גבעת

וכן היישובים אמציה ולכיש. אחרי ירידה מתונה, מתעקלת הדרך ימינה ועולה גד במתינות לצומת שבילים נוספת ירוק-אדום. נמשיך עם הסימון האדום ונגיע תוך דקות בודדות חזרה לחניון. לפני שניסע הלאה, כדאי להציץ גם בכבשן סיד קדום הנמצא במדרון הדרומי. עומקו של הכבשן הוא כחמישה מטרים, חלקו העליון בנוי וחלקו התחתון חצוב בקרקע. מתקן זה שימש לייצור סיד לתעשיית הבנייה וכדי לאטום בורות מים. חומרי הגלם היו אבני גיר וצמחייה להסקה (לרוב צמחי סירה קוצנית). הכבשן מגודר ולצידו שלט הסבר. בגבעה שמדרום לכבשן הסיד יש ריכוז פריחה יפה הפורחת כאן במקבצים בחודשי החורף של רקפות.

קיצור דרך - ביקור רכוב בחורבת כרוע למי שלחון בזמנים או מתקשה בהליכה, ניתן להגיע לחורבת כרוע ללא מסלול הליכה, וזאת אם ניסע בדרך המסומנת אדום (המומלצת כאן כמסלול הליכה), ולאחר 700 מ' מצומת השבילים אדום-כחול נגיע לצומת השבילים השנייה אדום-כחול ולאתר חורבת כרוע. נסיעה של עוד 220 מ' תביא אותנו לכביש ההיקפי של היער.

המשך המסלול

מכבשן הסיד נשוב לדרך הראשית ונתקדם בעלייה, תוך שאנחנו מתעלמים מהסתעפויות סימוני שבילים אדום וירוק (למי שבחר להגיע לחורבת כרוע בנסיעה, נגיע לכביש ההיקפי במרחק כחצי ק"מ צפונה, בצומת עם השביל האדום).

לאחר כ- 900 מ' נגיע לצומת בה נמשיך ישר ואחרי 200 מ' נוספים נגיע לחניון בית היערן ומגדל התצפית.

מגדל התצפית עצמו, סגור כיום למטיילים אם כי המבנה מרשים ובולט בסביבתו. האטרקציה העיקרית כאן היא שלושה פסלים גדולים וצבעוניים של בעלי חיים (לטאה, נמלה וחרגול). מותר לטפס על הפסלים, שהוצבו כאן למטרות משחק לילדים כולל בעלי קשיים מוטוריים ולקויי ראייה, אך כמובן שיש להשגיח על הילדים באתר. במתחם נמצאים גם שירותים טובים, ובצידו הדרומי של מגדל התצפית נמצא בית היערן, הסגור למטיילים.

מחניון מגדל התצפית נחזור 200 מ' ונפנה שמאלה. אחרי עשרות מטרים נגיע לצומת עם דרך עפר הפונה ימינה (מסומנת ירוק). כאן נפנה ימינה וניסע 350 מ' בדרך טובה לכל רכב, עד לצומת שבילים ירוק-שחור בתחילת שביל בית הבד.

זהו שביל הליכה קצר ומעגלי באורך כ- 500 מ', שמשך הטיול בו עד חצי שעה בנחת. בתחילת השביל ניצב שלט הסבר על בתי הבד השונים. בקרבת ההתחלה יש ריכוז פריחה של דרדר גדול-פרחים באביב. לאורך השביל יש מקבצים יפים בחורף של רקפות.

מומלץ ללכת במסלול נגד כיוון השעון. אחרי ירידה קלה נראה מימין לשביל שקע חצוב (ספלול), שמטרתו אינה ברורה, ואחריו אבן "ים" של בית בד (מפרכה). על אבן זו הונחו הזיתים שרוסקו באמצעות אבן שנייה שנעה על ציר מעל לאבן השטוחה. השביל מתעקל מערבה וחולף מדרום למשטח סלע בו חצובה גת (לבאים מהכיוון השני, יש סימון כחול המפנה למשטח הסלע). מכאן מתחיל השביל לעלות חזרה וחולף לצד ספלול ושקע מלבני, אחריו נראה גת שנייה, ולאחריה, בצד ימין, משטח סלע ובו חצובה גת נוספת. לאחר הגת השלישית, מתעקל השביל לדרום-מזרח (שמאלה). אחרי עץ אורן שקרס (נכון למאי 2013) נראה מימין לשביל "בודדה" - מתקן משפחתי לייצור יין או שמן, ואחר כך נבחין בשני ספלולים משני צידי השביל. מכאן קצרה הדרך לתחילת המסלול.

אחרי הביקור בשביל בית הבד, נשוב עם הרכב למפגש הכביש ההיקפי, ועתה נמשיך בכביש בכיוון כללי דרום-מערב, בשלוחות המערביות של היער. מהכביש מסתעפת דרך קצרה ותלולה המכונה "דרך ערוגות הבושם", אך אין בה עניין מיוחד למבקרים. לאחר דרך ערוגות הבושם נחלוף לצד חניון מטיילים נוסף, ועד מהרה נגיע למצפור השפלה זוהי נקודת תצפית לעבר מחלף קריית גת והעיר קריית גת עצמה. במקום יש מספר שלטי תצפית.

הכביש מתעקל בחדות, פוגש את הקצה התחתון של "דרך ערוגות הבושם" וממשיך עוד קצת עד לצומת הכבישים בקרבת הכניסה ליער, בה עברנו בתחילת המסלול. עתה נפנה ימינה ועד מהרה נצא לכביש 35.

פריחה ומוקדי עניין עונתיים:

- דצמבר - פריחת נרקיסים.
- מול הכניסה ליער יש. ועירית גדולה פברואר-מרץ - פריחת רקפת מצויה. מטע גדול של שקדים
- אפריל - פריחת דרדר גדול-פרחים, גדילן מצוי, חרצית עטורה.

שירותים למטיילים:

- במסלול יש מספר חניוני מטיילים עם שולחנות פיקניק, ובחלקם יש גם מי שתייה ומתקני משחק.
- שירותים רטובים - לצד בית היערן.

הפרות ואזהרות:

- מומלץ לא להשאיר רכב חונה ללא השגחה לזמן ממושך בתחום היער.
- הכביש ההיקפי הוא חד-סטרי (נגד כיוון השעון).

